

ΔΙΑΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΤΡΟΦΟΔΟΤΗΣΗ

Στρατηγικές και Πρακτικές για εφαρμογή στην τάξη

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΤΩΝ/ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΤΡΙΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ
(ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ)

Σχολική Χρονιά 2020-2021

Σταύρου Χριστίνα
Λειτουργός Π.Ι.



ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΚΥΠΡΟΥ

Δομή Σεμιναρίου

- Η Διαμορφωτική Αξιολόγηση και οι άλλες μορφές αξιολόγησης
- Η σημασία της Διαμορφωτικής Αξιολόγησης και Ανατροφοδότησης
- Διαμορφωτική Αξιολόγηση (+ Ανατροφοδότηση)
 - Στρατηγικές και Πρακτικές για την τάξη

Mentimeter

1. Τι σημαίνει για μένα «αξιολογώ τον μαθητή / τη μαθήτριά μου»;
2. Σημειώνω πρακτικές ή εργαλεία που έχω υπόψη μου για την αξιολόγηση των παιδιών.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Διαδικασία συλλογής πληροφοριών σε σχέση με τα μαθησιακά αποτελέσματα, με στόχο τη λήψη αποφάσεων για βελτίωση της διδασκαλίας (Stiggins & Chappuis, 2012, σελ. 3)

Μορφές Αξιολόγησης (χρόνος-σκοπός)

1. Αρχική ή Διαγνωστική Αξιολόγηση
2. Διαμορφωτική Αξιολόγηση ή Αξιολόγηση **ΓΙΑ ΤΗ** Μάθηση
3. Τελική/Αθροιστική Αξιολόγηση ή Αξιολόγηση **ΤΗΣ** Μάθησης

ΔΙΑΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ FORMATIVE ASSESSMENT ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΜΑΘΗΣΗ ASSESSMENT FOR LEARNING

Διαμορφωτική Αξιολόγηση ...

- Η αξιολόγηση είναι διαμορφωτική στον βαθμό που τα στοιχεία σχετικά με τα επιτεύγματα των μαθητών εξάγονται, ερμηνεύονται και χρησιμοποιούνται από τους εκπαιδευτικούς, τους μαθητές ή τους συμμαθητές (peers), για να λαμβάνουν αποφάσεις σχετικά με τα επόμενα βήματα στη μάθησή τους, που πιθανόν να είναι καλύτερες ή καλύτερα τεκμηριωμένες, από τις αποφάσεις που θα λάμβαναν ελλείψει των αποδεικτικών στοιχείων που προέκυψαν.» (Black & William (2009, σελ.7).
- Αξιοποίηση των πληροφοριών που δίνει η αξιολόγηση για προσαρμογή του διδακτικού έργου στις μαθησιακές ανάγκες, νοουμένου ότι εκπαιδευτικοί και μαθητές χρησιμοποιούν τις πληροφορίες αυτές ως ανατροφοδότηση για τον εαυτό τους και για τους άλλους και για να τροποποιήσουν τις δραστηριότητές τους (Black et al, 2004).

Τι μας λέει η έρευνα για τη Δ.Α.; -1

- Έχει μεγαλύτερη επίδραση στα μαθησιακά αποτελέσματα παρά η αξιολόγηση της μάθησης (Creemers & Kyriakides, 2008; Hattie, 2009; Shavelson, 2008)
- «Δεν γνωρίζω καμία καινοτομία για σχολική βελτίωση που μπορεί να διεκδικεί επίδραση αυτής της φύσης ή αυτού του μεγέθους» (Stiggins, 2005, σελ. 764).
- Η στήριξη των εκπαιδευτικών να αξιοποιούν σωστά και συστηματικά τέτοιες στρατηγικές και πρακτικές στην τάξη τους αποτελεί καλύτερη μορφή παρέμβασης από διάφορες άλλες παρεμβάσεις που έχουν προταθεί κατά καιρούς (π.χ. η μείωση των μαθητών κατά τάξη) (William, 2009)

Τι μας λέει η έρευνα για τη Δ.Α.; -2

Σε μετα-ανάλυση 800 άλλων μετα-αναλύσεων (52637 μελέτες, 80 εκατομμύρια παιδιά) – εντοπίστηκαν 138 παράμετροι που επηρεάζουν την απόδοση. Για παράδειγμα:

- What's bad? Retention (απομνημόνευση), summer holidays
- What's neither bad nor good? Team teaching, open vs. traditional classes
- What helps a bit? Class size, homework
- What helps a bit more? Cooperative learning, direct instruction
- What helps a lot? Feedback, Student-teacher relationships
- 1^{ος} παράγοντας (μαθητής) – Πόσο καλά πιστεύω ότι μπορώ να τα καταφέρω
- 3^{ος} παράγοντας (διδ. προσεγγίσεις) – Διαμορφωτική αξιολόγηση της πορείας των μαθημάτων
- 10^{ος} παράγοντας (διδ. προσεγγίσεις) – Η ανατροφοδότηση ως μεμονωμένος παράγοντας

(Hattie, 2009)

Τι μας λέει η έρευνα για τη Δ.Α.; -3

- Βοηθάει τους μαθητές να αποκτήσουν προσανατολισμό του στόχου τους στη μάθηση (**goal orientation to learning**) – επιδιώκουν να εντοπίζουν αυτό που δεν ξέρουν και να το μάθουν, πιστεύουν ότι η απόδοση είναι αποτέλεσμα προσπάθειας, είναι πιο πρόθυμοι να δοκιμάσουν κι επιμένουν να προσπαθούν, είναι ανθεκτικοί στην αποτυχία, γιατί ωθούνται στη σκέψη για αλλαγή στρατηγικής.
- **VS** Προσανατολισμός στην απόδοση (**goal orientation to performance**) – επιδιώκουν ψηλή βαθμολογία, πιστεύουν ότι η απόδοση είναι αποτέλεσμα ικανότητας, εργάζονται για την αναγνώριση ή για να κρύψουν τυχόν μαθησιακές ανάγκες.
- **VS** Προσανατολισμός στη συμπλήρωση της εργασίας (**goal orientation to task**) – κάνουν το απολύτως απαραίτητο, πιστεύουν ότι η προσπάθεια αφορά τη συλλογή βαθμών.
(Chappius, 2015)

Στρατηγικές (Σ) για εφαρμογή της Διαμορφωτικής Αξιολόγησης

	Πού πρέπει να φτάσω / να φτάσει ο μαθητής;	Πού είμαι / είναι τώρα ο μαθητής;	Πώς θα φτάσω/ει εκεί;
Εκπαιδευτικός	Σ1: Διευκρινίζει τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα και τα κριτήρια επιτυχίας.	Σ2: Σχεδιάζει αποτελεσματικές συζητήσεις στην τάξη και δραστηριότητες που δίνουν «αποδείξεις» για την κατανόηση των μαθητών.	Σ3: Παρέχει ανατροφοδότηση που κινεί τους μαθητές προς τα εμπρός (feed-back και feed-forward).
Συμμαθητές	Κατανοεί και μοιράζεται τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα και τα κριτήρια επιτυχίας.	Σ4: Ενεργοποιεί τους μαθητές ως διδακτικούς πόρους μεταξύ τους.	
Μαθητής	Κατανοεί τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα και τα κριτήρια επιτυχίας.	Σ5: Ενεργοποιεί τους μαθητές ως ιδιοκτήτες της δικής τους μάθησης.	

Στρατηγική 1 και ενδεικτικές πρακτικές

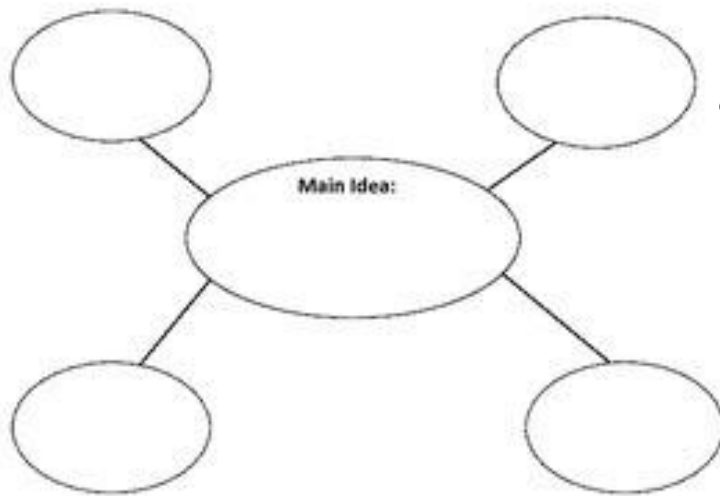
Πού πρέπει να φτάσω/ει;

Εκπαι-
δευτικός

Σ1: Διευκρινίζει τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα και τα κριτήρια επιτυχίας.

- Έλεγχος προαπαιτούμενης γνώσης
- Επανάληψη στόχου (Μαθαίνουμε να ...)
- Αποσαφήνιση εννοιών/όρων (Τι σημαίνει ...;)
- Ορισμός κριτηρίων επιτυχίας με συμμετοχή των παιδιών – Τι πρέπει να προσέξω;
- Παραδείγματα – Αντιπαραδείγματα (με εντοπισμό κριτηρίων και εισηγήσεις για βελτίωση)

Έλεγχος προαπαιτούμενης

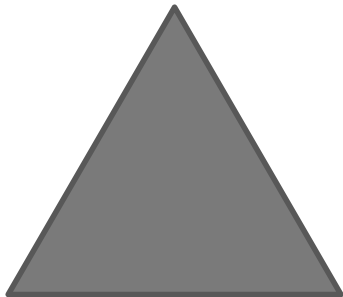


- **π.χ. Εργαλείο για «Ιδεοθύελλα»**
- Οποιοδήποτε ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ στην έναρξη του μαθήματος ή της ενότητας, πριν από την προσφορά της νέας γνώσης
- Σκοπός: Η επαναφορά της προαπαιτούμενης γνώσης από όλα τα παιδιά, έλεγχος του βαθμού στον οποίο κατέχουν τις προαπαιτούμενες γνώσεις και δεξιότητες.
- Παράδειγμα:
 - Προαπαιτούμενο: Τι γνωρίζω για τους μαγνήτες / για το αγαπημένο μου ζώο Κ.Ο.Κ.

Δελτίο Εισόδου - Παράδειγμα

- Παράδειγμα - Μαθηματικά:

1. Γράψτε τα κύρια χαρακτηριστικά κάθε σχήματος (γωνίες, πλευρές)
2. Αναφέρετε μία ομοιότητα και μία διαφορά ανάμεσα στο σχήμα Α και στο σχήμα Β / στο σχήμα Γ / κ.ο.κ.



Έλεγχος προαπαιτούμενης

■ π.χ. Εργαλείο «Δελτίο Εισόδου»

- Οποιαδήποτε ΣΥΝΤΟΜΗ ΕΡΓΑΣΙΑ στην έναρξη του μαθήματος, πριν από την προσφορά της νέας γνώσης
- Σκοπός: Η επαναφορά της προαπαιτούμενης γνώσης από όλα τα παιδιά, έλεγχος του βαθμού στον οποίο κατέχουν τις προαπαιτούμενες γνώσεις και δεξιότητες.
- Παράδειγμα (Στ' τάξη):
 - Προαπαιτούμενο: Διάκριση κυριολεξίας – μεταφοράς
 - Νέα γνώση: Χρήση μεταφορικών φράσεων και προτάσεων στην αφηγηματική περιγραφή
- Αποφάσεις: Εξάσκηση σε προαπαιτούμενη γνώση; Ευέλικτες ομάδες;

Διατύπωση και επανάληψη στόχου – Κριτήρια Επιτυχίας

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ Α΄: Δείκτης Επιτυχίας – Μαθησιακό Αποτέλεσμα

- Εκτιμούν και υπολογίζουν το αποτέλεσμα μαθηματικών προτάσεων πρόσθεσης (και αφαίρεσης) με αριθμούς μέχρι το 20.

Δείκτες Επάρκειας

- Υπολογίζουν το άθροισμα και τη διαφορά αριθμών μέχρι το 20 (υπερπήδηση) (και χάλασμα), εφαρμόζοντας κατάλληλες στρατηγικές:
- συμπληρώνουν τη δεκάδα, για να προσθέσουν (π.χ. $8 + 6 = 8 + 2 + 4 = 10 + 4 = 14$)
- χρησιμοποιούν γνωστά αθροίσματα ως μέσο για υπολογισμό άλλων αθροισμάτων (π.χ. $8+6=6+6+2=14$)

Νέες Έννοιες

- Πρόσθεση με υπερπήδηση) (και αφαίρεση με χάλασμα) μέχρι το 20 με τη χρήση κατάλληλων στρατηγικών

Διατύπωση και επανάληψη στόχου – Κριτήρια Επιτυχίας

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ Γ': Δείκτης Επιτυχίας – Μαθησιακό Αποτέλεσμα

Επιχειρηματολογούν για την καταλληλότητα της περιοχής του σχολείου τους, ως τόπου για να ζουν οικογένειες με παιδιά.

Δείκτες Επάρκειας

- **Ονόματα** χώρων και στοιχείων του στην περιοχή γύρω από το σχολείο (π.χ. κατοικίες, υπεραγορά, φαρμακείο, πάρκο)
- **Οι χώροι** στην περιοχή του σχολείου **ως υπηρεσίες/διευκολύνσεις** για τις οικογένειες που ζουν εκεί (π.χ. φούρνος για γάλα και ψωμί, περίπτερο για αγορές, πάρκο για παιχνίδι)
- **Κατάλληλες συνδέσεις των χώρων** στην περιοχή του σχολείου για την ασφαλή διακίνηση των κατοίκων (π.χ. δρόμοι, πεζοδρόμια, διαβάσεις πεζών)
- **Κριτήρια που χρησιμοποιούν οι οικογένειες** με παιδιά για να επιλέξουν κατάλληλο τόπο διαμονής (π.χ. διευκολύνσεις/υπηρεσίες της περιοχής, ασφαλής διακίνηση, αποφυγή οχληρούς περιοχής)

Αποσαφήνιση νέας έννοιας / όρου

- Σημειώστε στο πινάκιο άλλη λέξη που σημαίνει / ή μπορεί να σημαίνει:
«Η θερμότητα διαδίδεται.»
- Δείξτε στα παραδείγματα τι σημαίνει «κλάσμα» / «το ένα τρίτο των παιδιών». Γράψτε το με άλλη λέξη ή άλλη φράση.
- Εξηγήστε με δικά σας λόγια σε ένα μικρότερο παιδί τι σημαίνει «αφηγηματικό κείμενο».

Σαφή κριτήρια επιτυχίας/ποιότητας

Επιστήμη Δ΄

Δείκτης Επιτυχίας:

Να διατυπώνουν λειτουργικό ορισμό για το απλό ηλεκτρικό κύκλωμα.

Δείκτες Επάρκειας:

2.1 Δυνατοί τρόποι σύνδεσης των μερών του κυκλώματος, ώστε να φωτοβολεί ο λαμπτήρας.

2.2 Σύνδεση των δύο πόλων της μπαταρίας, των δύο άκρων του καλωδίου και των δύο σημείων επαφής του λαμπτήρα.

Κριτήρια επιτυχίας/ποιότητας – Πού πρέπει να φτάσω;

- Έχω τα βασικά υλικά;
- Ένωσα και τους δύο πόλους της μπαταρίας;
- Ένωσα και τα δύο μέρη του μεταλλικού μέρους του λαμπτήρα;

Ελληνικά – π.χ. Ερωτηματικές Προτάσεις

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ 1: Πού πρέπει να φτάσω; Τι πρέπει να προσέξω;

- Έλεγχος προαπαιτούμενης γνώσης
 - Δελτίο εισόδου – Γράφω τουλάχιστον μία ερώτηση
- Επανάληψη στόχου (Μαθαίνουμε να ...)
 - Μαθαίνουμε να λέμε/γράφουμε προτάσεις για να ρωτήσουμε κάτι που δεν ξέρουμε.
- Αποσαφήνιση έννοιας (Τι σημαίνει ...;)
 - Είναι προτάσεις που δεν έχουν απάντηση, που δείχνουν ότι δεν ξέρουμε την απάντηση, ότι έχουμε απορία.
- Κριτήρια επιτυχίας (παραγωγή ερωτηματικών προτάσεων):
 - Ποιος, πού, πότε, τι, γιατί, πώς, με ποιον τρόπο, σε ποιον τόπο ...
 - Διαβάζω και δείχνω με τη φωνή μου ότι δεν ξέρω την απάντηση
 - Γράφω και βάζω ερωτηματικό στο τέλος, για να δείξω ότι δεν ξέρω την απάντηση
 - Ξαναδιαβάζω
- Παραδείγματα – Αντιπαραδείγματα
 - Ερωτηματικές προτάσεις που πληρούν τα κριτήρια ποιότητας ή που χρειάζονται βελτίωση
 - Αναδιατυπώσεις ερωτήσεων (διαφορετική σειρά λέξεων), ερωτηματικές αντωνυμίες ή προσδιορισμοί

Ελληνικά – Κατανόηση

Δείκτης Επιτυχίας – Μαθησιακό Αποτέλεσμα A' και B' τάξεων

1.4. Αξιοποιούν στρατηγικές εντοπισμού και διατύπωσης πληροφοριών προφορικών κειμένων (δικών τους ή άλλων)

Δείκτης Επιτυχίας – Μαθησιακό Αποτέλεσμα Δ' τάξης

1.4. Αξιοποιούν στρατηγικές εντοπισμού και διατύπωσης πληροφοριών προφορικών κειμένων (δικών τους ή των άλλων)

Δείκτης Επάρκειας

1.4.3. Υποβολή ερωτήσεων και διατύπωση απαντήσεων σε ερωτήσεις, για αποσαφήνιση πληροφοριών που δεν είναι άμεσα αντιληπτές

Δείκτης Επάρκειας

1.4.3. Υποβολή ερωτήσεων, διατύπωση απαντήσεων σε ερωτήσεις και διατύπωση αιτημάτων, για διασαφήνιση και ανάπτυξη πληροφοριών, ιδεών και θέσεων

Ελληνικά – Κατανόηση Δ΄

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ 1: Πού πρέπει να φτάσω; Τι πρέπει να προσέξω;

Κριτήρια Επιτυχίας – Παραδείγματα:

- Λέξη ή λέξεις στην ερώτηση
 - Ποια πλάσματα ...;
 - Ποια είναι η άποψη του ...;
 - Πού ...;
 - Πότε ...;
 - Για ποιο λόγο ...;
- Σχετική λέξη/φράση ή πρόταση στο κείμενο (ρητή ή υπόρρητη)
- Λίγο πιο πάνω και λίγο πιο κάτω για συμπλήρωση πληροφοριών
- Απάντηση με βάση τη λέξη-φράση κλειδί της ερώτησης
- Σύνδεσμοι για δόμηση απάντησης

Δείκτης Επιτυχίας – Μαθησιακό Αποτέλεσμα Δ΄ τάξης

1.4. Αξιοποιούν στρατηγικές εντοπισμού και διατύπωσης πληροφοριών προφορικών κειμένων (δικών τους ή των άλλων)

Δείκτης Επάρκειας

1.4.3. Υποβολή ερωτήσεων, διατύπωση απαντήσεων σε ερωτήσεις και διατύπωση αιτημάτων, για διασαφήνιση και ανάπτυξη πληροφοριών, ιδεών και θέσεων

Ποια τα κριτήρια επιτυχίας αν η απάντηση βρίσκεται σε 3-4 παραγράφους του κειμένου;

Παράδειγμα – Αντιπαράδειγμα (με βάση τα κριτήρια επιτυχίας/ποιότητας)

π.χ.

- Ανάβει ο λαμπτήρας ή όχι; Είναι εντάξει το κύκλωμα; (κριτήρια για ορθό τρόπο σύνδεσης)
- Τα φασόλια είναι ζωντανοί οργανισμοί; (κριτήρια για ζωντανούς οργανισμούς)
- Η απάντηση είναι ολοκληρωμένη; (κριτήρια για ολοκληρωμένη απάντηση)
- Η πρόταση ή η παράγραφος έχει τα στοιχεία ποιότητας; (κριτήρια για πρόταση ή παράγραφο)
- Το μαθηματικό μοτίβο είναι ορθό; (κριτήρια για μοτίβα)

Στρατηγικές (Σ) για εφαρμογή της Διαμορφωτικής Αξιολόγησης

	Πού πρέπει να φτάσω / να φτάσει ο μαθητής;	Πού είμαι / είναι τώρα ο μαθητής;	Πώς θα φτάσω/ει εκεί;
Εκπαιδευτικός	Σ1: Διευκρινίζει τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα και τα κριτήρια επιτυχίας.	Σ2: Σχεδιάζει αποτελεσματικές συζητήσεις στην τάξη και δραστηριότητες που δίνουν «αποδείξεις» για την κατανόηση των μαθητών.	Σ3: Παρέχει ανατροφοδότηση που κινεί τους μαθητές προς τα εμπρός (feed-back και feed-forward).
Συμμαθητές	Κατανοεί και μοιράζεται τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα και τα κριτήρια επιτυχίας.	Σ4: Ενεργοποιεί τους μαθητές ως διδακτικούς πόρους μεταξύ τους.	
Μαθητής	Κατανοεί τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα και τα κριτήρια επιτυχίας.	Σ5: Ενεργοποιεί τους μαθητές ως ιδιοκτήτες της δικής τους μάθησης.	

Στρατηγική 2 και ενδεικτικές πρακτικές -Α

Πού είμαι/είναι τώρα;

Εκπαι-
δευτικός

Σ2: Σχεδιάζει αποτελεσματικές συζητήσεις και δραστηριότητες που δίνουν «αποδείξεις» για την κατανόηση.

Γραπτά «τεκμήρια»: Απαντήσεις από όλους – Μείωση της πρακτικής του σηκωμένου χεριού

- Άσκηση (π.χ. φυλλάδιο, τετράδιο)
- Πινάκιο
- 3-2-1
- Ο-Λ, πολλαπλή επιλογή, αντιστοίχιση
- Ανοικτού τύπου ερώτηση γραπτώς στο τετράδιο
- Πίνακας T
- Σκίτσο ή Σχέδιο ή Νοητικός χάρτης
- Sticky notes
- Εφαρμογές (π.χ. Kahoot)
- ...

Δελτίο Εξόδου

Σύντομη γραπτή εργασία που δίνεται και συλλέγεται προς το τέλος του μαθήματος, για **άτυπο έλεγχο** του βαθμού κατάκτησης της νέας γνώσης ή δεξιότητας και για **αναστοχασμό για τον επόμενο σχεδιασμό** (εργαλείο διαμορφωτικής αξιολόγησης).

Π.Χ.

- Γραπτή απάντηση, επίλυση άσκησης ατομικά
- Γράψτε τουλάχιστον έναν τρόπο μείωσης της πίεσης.

Δελτία Εισόδου / Εξόδου ή Πορείας

■ 3 - 2 - 1

Ιστορία

- 3 σχετικές πληροφορίες
- 2 άσχετες πληροφορίες
- 1 πληροφορία που δεν κατάλαβα

Χρονικοί σύνδεσμοι σε πρόταση

- 3 ... μέσο ιστορίας
- 2 ... τέλος ιστορίας
- 1 ... αρχή ιστορίας

Σύγκριση γραπτών κειμένων

- 3 ομοιότητες
- 2 διαφορές
- 1 κοινό μήνυμα που δίνουν

Ερωτηματικές προτάσεις

- 3 ερωτηματικές προτάσεις
- 2 καταφατικές προτάσεις
- 1 ζεύγος ερώτησης-απάντησης

Πηγές δεδομένων στη Γεωγραφία

- 3 πληροφορίες που μας δίνουν οι φωτογραφίες
- 2 πληροφορίες που μας δίνει ο χάρτης
- 1 πληροφορία που υπάρχει και στο κείμενο και στη φωτογραφία

Δελτία Εισόδου / Εξόδου ή Πορείας

■ 3 - 2 - 1

Ελληνικά: Περιγραφή προσώπου ή ζώου

3 φράσεις (ουσιαστικό + επίθετο) για μέρη του σώματος

2 φράσεις/προτάσεις που περιέχουν παρομοίωση

1 πρόταση που δείχνει ενέργεια ή συνήθεια

Ελληνικά: Οδηγίες για τη λειτουργία μιας συσκευής

3 οδηγίες στην προστακτική

2 οδηγίες στην υποτακτική

1 σύνθετη πρόταση που περιέχει 2 οδηγίες σε χρονική σειρά

Επιστήμη Δ': Απλά ηλεκτρικά κυκλώματα

3 υλικά για απλό κύκλωμα

2 πράγματα που πρέπει να προσέξουμε, για να φωτοβολήσει ο λαμπτήρας

1 λάθος που κάνουμε και δεν φωτοβολεί ο λαμπτήρας

Άλλα Εργαλεία

- **Πινάκιο (ατομικός ασπροπίνακας)**
 - Ελέγχουμε σε ποιο/α σημείο/α της αίθουσας παρουσιάζονται λάθη σ' αυτό που αξιολογούμε ή η απάντηση δίνεται αργοπορημένα
- **Μία αλήθεια και ένα ψέμα**
 - Σημειώνουν κάτι που ισχύει και κάτι που δεν ισχύει για ...
- **Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής / Εργασία Ορθό – Λάθος / Εργασία αντιστοίχισης**
 - Με χρήση του πίνακα και του τετραδίου ή με χρήση έντυπης εργασίας
- **Ενός λεπτού χαρτί**
 - Έχουν 1-2 λεπτά στη διάθεσή τους να αναφέρουν ..., χρησιμοποιώντας το νέο λεξιλόγιο (π.χ. δύο τουλάχιστον λόγους για τους οποίους ...)



Εργαλεία Διαμορφωτικής Αξιολόγησης

- Πίνακας T

Απόψεις που συμφωνούν με ...	Απόψεις που διαφωνούν με ...
Πληροφορίες για τον πρωταγωνιστή Α	Πληροφορίες για τον πρωταγωνιστή Β
Συνθήκες που επικρατούν στις πολικές ζώνες	Συνθήκες που επικρατούν στις τροπικές ζώνες
Επιχειρήματα υπέρ του ...	Επιχειρήματα κατά του ...
Στοιχεία από το κείμενο Α ...	Στοιχεία από το κείμενο Β ...
Εργασία που έγινε στην ολομέλεια	Παρόμοια εργασία που γίνεται ατομικά
Εργασία ατομική	Εργασία στην ομάδα

Παράδειγμα – Περιγραφή

Γράφω μια μικρή παράγραφο (περίπου 10 γραμμές) για να περιγράψω το κεφάλι του ζώου που φαίνεται στη φωτογραφία.



Προσέχω:

- Γράφω πληροφορίες/προτάσεις για πολλά μέρη του κεφαλιού του ζώου.
- Οι προτάσεις μου να έχουν ρήματα όπως «έχει», «είναι», «φαίνεται», «φαντάζει», «γίνεται» ...
- Οι προτάσεις έχουν λεπτομέρειες για τα μέρη του κεφαλιού με επίθετα και παρομοιώσεις (σαν ...)
- Αρχίζω την παράγραφο με μια θεματική πρόταση και την κλείνω με μια κατακλείδα πρόταση.

Στρατηγική 2 και ενδεικτικές πρακτικές -B

Πού είμαι/είναι τώρα;

Εκπαι-
δευτικός

Σ2: Σχεδιάζει αποτελεσματικές συζητήσεις και δραστηριότητες που δίνουν «αποδείξεις» για την κατανόηση.

Συζητήσεις: Απαντήσεις από όλους – Μείωση της πρακτικής του σηκωμένου χεριού

- Ανοικτού τύπου – Ποιοτικές ερωτήσεις
- Χρόνος αναμονής – προετοιμασίας
- Συμπληρώνω την απάντηση του/της...
- Συμφωνώ/Διαφωνώ επειδή ...
- Debate – Διαλογική συζήτηση
- Think-pair-share
- 1-2-3-4 στην ομάδα ή τυχαία ονόματα (π.χ. ξυλάκια παγωτού)
- Λέω τι μου είπε ο διπλανός μου
- Αξιοποίηση ορθών και λανθασμένων απαντήσεων

Εργαλεία / Πρακτικές

- Εργασία «Ορθό – Λάθος» / «Συμφωνώ – Διαφωνώ» / «Μ' αρέσει – Δεν μ' αρέσει»



Παραδείγματα και Αντιπαραδείγματα:

- Θα φωτοβολεί ο λαμπτήρας; Γιατί;
- Το κύκλωμα είναι ανοικτό ή κλειστό; Εξηγήστε με βάση τα κριτήρια.



Άλλες ιδέες ...

■ Νεύματα με το χέρι (1)

□ Κατάλαβα καλά



□ Δεν κατάλαβα



□ Δεν είμαι σίγουρος



■ Νεύματα με το χέρι (2)

□ Κλείνω τα μάτια και δείχνω το γράμμα (π.χ. τον – των)



Στρατηγικές (Σ) για εφαρμογή της Διαμορφωτικής Αξιολόγησης

	Πού πρέπει να φτάσω / να φτάσει ο μαθητής;	Πού είμαι / είναι τώρα ο μαθητής;	Πώς θα φτάσω/ει εκεί;
Εκπαιδευτικός	Σ1: Διευκρινίζει τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα και τα κριτήρια επιτυχίας.	Σ2: Σχεδιάζει αποτελεσματικές συζητήσεις στην τάξη και δραστηριότητες που δίνουν «αποδείξεις» για την κατανόηση των μαθητών.	Σ3: Παρέχει ανατροφοδότηση που κινεί τους μαθητές προς τα εμπρός (feed-back και feed-forward).
Συμμαθητές	Κατανοεί και μοιράζεται τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα και τα κριτήρια επιτυχίας.	Σ4: Ενεργοποιεί τους μαθητές ως διδακτικούς πόρους μεταξύ τους.	
Μαθητής	Κατανοεί τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα και τα κριτήρια επιτυχίας.	Σ5: Ενεργοποιεί τους μαθητές ως ιδιοκτήτες της δικής τους μάθησης.	

Χαρακτηριστικά της αποτελεσματικής ανατροφοδότησης

- Κατευθύνει την προσοχή προς την επιδιωκόμενη μάθηση, επισημαίνοντας τα πλεονεκτήματα και προσφέροντας συγκεκριμένες πληροφορίες για να καθοδηγήσει τη βελτίωση.
- Εμφανίζεται κατά τη διάρκεια της μάθησης, ενώ υπάρχει ακόμη χρόνος για να δράσει σε αυτό.
- Γίνεται για την αντιμετώπιση μερικής κατανόησης.
- Δεν κάνει τη σκέψη για τον μαθητή.
- Περιορίζει τις διορθωτικές πληροφορίες στην ποσότητα των συμβουλών που ο μαθητής μπορεί να διορθώσει.

Πώς χρησιμοποιούμε την ανατροφοδότηση;

... για την επιτυχία ...
FEED-BACK

- Αναγνωρίζουμε τι έγινε σωστά.
- Περιγράφουμε ένα ποιοτικό χαρακτηριστικό της εργασίας.
- Επισημαίνουμε την αποτελεσματική χρήση μιας στρατηγικής ή μιας διαδικασίας.

... για παρέμβαση ...
FEED-FORWARD

- Αναγνωρίζουμε μία διόρθωση.
- Ρωτάμε μία ερώτηση.
- Προσφέρουμε μία υπενθύμιση.
- Επισημαίνουμε ένα πρόβλημα με μια στρατηγική ή μια διαδικασία.

(Chappuis, 2009)

Στρατηγική 3 και ενδεικτικές πρακτικές

Πώς θα φτάσω/ει εκεί;

Εκπαι-
δευτικός

Σ3: Παρέχει ανατροφοδότηση που κινεί τους μαθητές προς τα εμπρός (feed-back** και **feed-forward**).**

- Ολομέλεια / Ομοιογενείς Ομάδες / Φώτα τροχαίας ...
- Άμεση λεκτική-περιγραφική ανατροφοδότηση
- Τι πέτυχα (Πού βρίσκομαι) από τα κριτήρια επιτυχίας;
- Συγκεκριμένες εισηγήσεις βελτίωσης
- Προσεκτική ακρόαση και διατύπωση ουσιαστικών απαντήσεων που να έχουν νόημα (π.χ. στη συζήτηση)
- Ευκαιρία/Χρόνο να δράσουν για βελτίωση, να καλύψουν το «κενό»
- Υποβολή επιπρόσθετων ερωτημάτων για επέκταση της κατανόησης

Αυτοαξιολόγηση, Ετεροαξιολόγηση, Ανατροφοδότηση

Τα παιδιά εκφράζουν τον βαθμό αυτοπεποίθησής τους για την ποιότητα της εργασίας τους (π.χ. κατ' οίκον εργασία) με «φώτα τροχαίας». Τα παιδιά δηλώνουν αυτοπεποίθηση πλήρη (πράσινο), μερική (κίτρινο) ή καθόλου (κόκκινο). Τα παιδιά που είχαν πλήρη ή μερική αυτοπεποίθηση εργάζονταν σε μικτές ομάδες, αξιολογούν και βοηθούν ο ένας τον άλλο, ενώ ο εκπαιδευτικός δίνει προσοχή στα παιδιά με χαμηλό βαθμό αυτοπεποίθησης.

Guskey, 2010



Αν οι μαθητές δεν έχουν τον χρόνο και την ευκαιρία να δράσουν με βάση την ανατροφοδότηση και δεν καλύψουν το «κενό», η αξιολόγηση δεν θεωρείται διαμορφωτική!

Πώς αξιοποιούμε τα αποτελέσματα;

- **Αναστοχαζόμαστε** για τη διδασκαλία μας.
 - Μεθοδολογία, μέσα, υλικά, δραστηριότητες, οργάνωση ατομικής ή ομαδικής εργασίας, χρόνος
- Οργανώνουμε **θεραπευτική εργασία**.
- Δίνουμε **ΑΝΑΤΡΟΦΟΔΟΤΗΣΗ** στα παιδιά για το τι κατάφεραν και τι μπορούν να βελτιώσουν.
- Εφαρμόζουμε τεχνικές **ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ**.
- Προγραμματίζουμε τα **επόμενα μαθήματα** και τις **επόμενες ενότητες** με βάση τα αποτελέσματα προηγούμενων αξιολογήσεων.
- Φροντίζουμε ώστε **τα αποτελέσματα να μας είναι προσβάσιμα** (συγκεντρωμένα) σε μεταγενέστερο στάδιο.
- **Ενημερώνουμε** με λεπτομέρεια γονείς/κηδεμόνες και άλλες/άλλους εκπαιδευτικούς.

**Ευχαριστώ πολύ.
Παραμένω στη διάθεσή σας.**

Σταύρου Χριστίνα

Τηλ. 22402377

stavrou.chr@cyearn.pi.ac.cy

stavrouchr@te.schools.ac.cy